

Krzysztof Broda
Katedra Paleontologii i Stratygrafii
Wydział Nauk o Ziemi UŚ

Raport z pobytu naukowego w Muzeum Narodowym (Národní muzeum) i Czeskiej Służbie Geologicznej (Česká geologická služba) w Pradze.

Wyjazd do Muzeum Narodowego i Czeskiej Służby Geologicznej był związany bezpośrednio z tematem mojej pracy doktorskiej. Stanowił także kontynuację pewnych wątków poruszonych w pracy magisterskiej. Był także związany z moim zainteresowaniami naukowymi.

Dewon Niecki Barrandienu obfituje w niesamowicie zachowane skamieniałości. Stały się one przedmiotem licznych opracowań naukowych. Jednym ze znanych badaczy czeskich paleozoicznych stawonogów był prof. Ivo Chlupáč (1931-2002). Opisane przez niego w latach `60 okazy stawonogów z gromady Thylacocephala i podgromady Phyllocarida, w tym niezwykle cenne dla nauki holotypy spoczywają w zbiorach Muzeum Narodowego i Czeskiej Służby Geologicznej.

Fig. 1. Budynki instytucji, w których złożona jest kolekcja okazów będąca celem wyjazdu do Pragi. Z lewej: budynek Muzeum Historii Naturalnej (Muzeum Narodowe); z prawej budynek główny Czeskiej Służby Geologicznej.

Celem wyjazdu do Pragi było wykonanie jak najdokładniejszej dokumentacji wybranych okazów, zarówno ich opisów jak i szczegółowych rysunków oraz fotografii. Na miejscu, w obydwu instytucjach, powitano mnie serdecznie i zapewniono spokojne miejsce do pracy, a także wszelką pomoc i dostęp do profesjonalnego sprzętu fotograficznego.

Owoce 5-cio dniowej pracy z kolekcją było zebranie ogromnej ilości bardzo cennych danych, które na pewno zostaną wykorzystane w badaniach porównawczych. Badania te mogą umożliwić lub przynajmniej zbliżyć nas do ostatecznej identyfikacji gatunkowej stawonogów Thylacocephala z Kowali, obecnie prowizorycznie zaklasyfikowanych do

gatunku *Concavicularis* sp. aff. *C. bradleyi*. W podobny sposób zostaną wykorzystane dane pochodzące z przedstawicieli Phyllocarida.

Fig. 2. Czeska Służba Geologiczna. Z lewej: fragment badanej kolekcji; z prawej: sprzęt fotograficzny, na który wykonano dokumentację fotograficzną.

Jednakże wizyta nie ograniczyła się jedynie do badań nad kolekcją. Dzięki uprzejmości dra Petra Budila miałem okazję zwiedzić wystawę paleontologiczną w budynku Służby. Składają się na nią okazy z całego terytorium Republiki Czeskiej, z większości okresów geologicznych. Niezwykle wrażenie robią płyty wapieni zawierające niezliczone muszle łodzików zorientowane (prawdopodobnie dzięki działaniu prądów morskich) w jednym kierunku. Wystawa zawierała także okazały zbiór skamieniałości stawonogów, nie tylko tych będących przedmiotem wyjazdu. Królowały przede wszystkim trylobity, ale także wspaniałe okazy skorupiaków.

Fig. 3. Czeska Służba Geologiczna, wystawa muzealna. Z lewej: wapień głowonogowy ze zorientowanymi kierunkowo muszlami łodzików *Kopaninoceras* sp. ; z prawej: prawie kompletny okaz homara *Enoplocythia leachi* (Praga, turon).

W trakcie wyjazdu nawiązałem współpracę ze wspomnianym doktorem Petrem Budilem, co zaowocowało zaproszeniem do wspólnej pracy nad przedstawicielami Phyllocarida z paleozoiku niecki Barrandienu.

Podsumowując, wyjazd naukowy do Muzeum Narodowego i Czeskiej Służby Geologicznej okazał się bardzo owocny. Zebrane zostały bardzo cenne dane, kluczowe do

rozstrzygnięcia wielu kwestii dotyczących przedstawicieli Thylacocephala i Phyllocarida z dewonu Gór Świętokrzyskich. Nawiązano współpracę naukową z doświadczonym naukowcem spoza Polski. Udało mi się także, co ważne, poszerzyć własną wiedzę i horyzonty.

Wyjazd został dofinansowany ze środków Centrum Studiów Polarnych Uniwersytetu Śląskiego – Krajowego Naukowego Ośrodka Wiodącego (KNOW) w zakresie nauk o Ziemi 2014-2018.

Wyrażam zgodę na upublicznienie raportu na stronie: www.polarknow.us.edu.pl oraz na wykorzystanie i rozpowszechnianie załączonych fotografii w celu promocji KNOW.

Krzysztof Broda